



Zakaj potrebujemo avtonomni demografski sklad

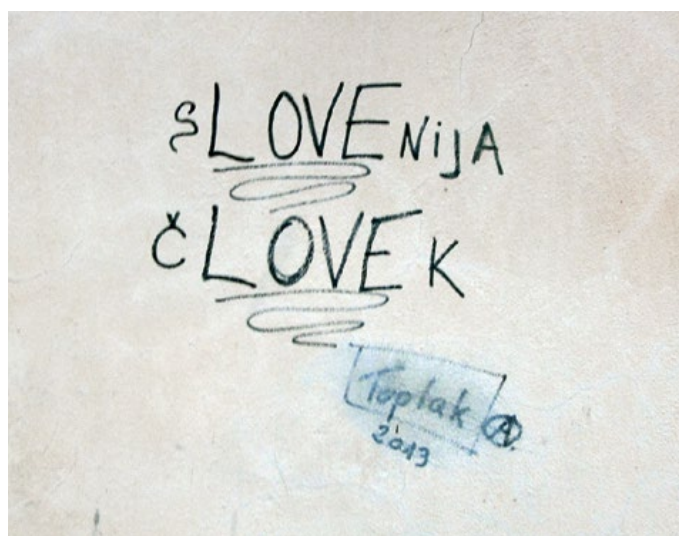
Neodvisni avtonomni rezervni demografski sklad je namenjen prilagajanju oziroma odzivu na predvidene demografske spremembe v prihodnosti. Zagotavlja oblikovanje potrebnih socialnih in ekonomskih dinamik v hitro starajoči se družbi, obenem pa predstavlja jamstvo zagotavljanja sredstev za čase visokih pokojninskih potreb. To ni »eksotika«, ki smo si jo izmislili pri nas, kot nam očitajo nekateri pomembni predstavniki izvršilne veje oblasti.

V Franciji podoben sklad upravlja kar s 36 milijardami evrov premoženja. Sklad se je financiral iz presežkov pokojninskih skladov, s socialnim davkom na nepremičnine, z odprodajo državnega premoženja, z neposrednimi prilivi iz državnega proračuna. Pri nas smo se zbudili nekoliko pozno, ko je premoženje, ki so ga ustvarile pretekle in naša generacija, v večji meri »olastninjeno«, po izjavah predstavnikov oblasti pa čas za ustanavljanje takega sklada naj ne bi bil primeren. Gotovo imajo predstavniki oblasti svoje razloge za nasprotovanje ustanovitvi takšnega sklada, ki pa se vidi predvsem v zagotavljanju proračunskega ravnovesja na račun poslednjega ustvarjenega premoženja prejšnjih generacij. Zaradi tega upokojeanci posebej poudarjamo, da sklad ni tako zelo pomemben za sedanjo generacijo upokojencev, temveč je pomemben za generacije, ki bodo šele prišle v upokojenske vrste in za katere je obstoj demografskega sklada jamstvo, da bodo deležni pokojnin. Cilj neodvisnega avtonomnega rezervnega demografskega sklada je dolgoročen in predstavlja zagotavljanje dolgoročne stabilnosti pokojninskega sistema. Žal pa očitno ne sovпада s ciljem vsakokratne oblasti, ki zaradi lastne popularnosti zagovarja kratkoročno fiskalno stabilnost, pa četudi na račun premoženja, namenjenega pokojnikom.

Prihajajočih problemov so se zavedali pripravljavci Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, ki je pričel veljati 1. januarja 2013. Določa, da se bo obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje financiralo tudi iz demografskega rezervnega sklada. Določil je tudi, da se s posebnim zakonom v roku dveh let po uveljavitvi tega zakona, to je do konca leta 2014, uredi delovanje in financiranje tega sklada. Navedeno se po pričakovanjih seveda ni zgodilo in tudi ni nikogar vznemirilo, saj smo kršitev zakonodaje pri nas navajeni.

Zakon o Slovenskem državnem holdingu določa, da se Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja d. d. (KAD) najkasneje do 31. decembra 2015 preoblikuje v neodvisni avtonomni demografski rezervni sklad, kot ga opredeljuje zakon, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje. Do konca leta je ostalo malo časa. Bodo tudi to zakonsko določbo prezrli? Najbrž da.

V Koalicijskem sporazumu o sodelovanju v vladi za mandatno obdobje 2014–2018 so partnerji določili, da bodo do 30. junija 2015 sprejeli Zakon o ustanovitvi in delovanju demografskega rezervnega sklada, ki bo poleg začetnih sredstev, ki so že določena



v veljavni zakonodaji, opredelil tudi možna dodatna sredstva ter podrobneje določil poslovanje in upravljanje sklada. Zgodilo se ni (še) nič.

Odluk o strategiji upravljanja kapitalskih naložb, dokument od katerega smo veliko pričakovali, v poglavju o zagotovitvi dolgoročne vzdržnosti pokojninskega sistema določa, da je za dolgoročno in uravnoteženo vzdržnost pokojninske blagajne in javnih financ potrebna zagotovitev oblikovanja, delovanja in financiranja demografskega rezervnega sklada, saj so prilivi v pokojninsko blagajno v času gospodarske krize padali, povečuje pa se število upokojencev, kar posledično vedno bolj obremenjuje državni proračun. Cilj strategije je tudi preoblikovanje KAD v neodvisen in avtonomen demografski rezervni sklad, kot ga opredeljujeta zakon, ki ureja pokojninsko in invalidsko zavarovanje, in Zakon o Slovenskem državnem holdingu, najkasneje do 31. decembra letos. Kako resno so mišljene (ponovno) zapisane zakonske zaveze, pa je vprašanje. Kako si sicer lahko razložimo zavlačevanje sprejetja potrebnega zakona?

Zaradi pasivnosti predlagatelja zakona so organi Zveze društev upokojencev Slovenije sprejeli odločitev, da bo ZDUS sam ali v sodelovanju s somišljeniki, pripravil in vložil v proceduro zakon, ki bo natančno opredelil samostojnost in neodvisnost rezervnega demografskega sklada. Pri tem računamo tudi na podporo sindikatov in mlajše generacije, ki jim je neodvisni avtonomni rezervni sklad tudi namenjen. Ne bomo se pustili izigrati, naredili bomo vse, da zaščitimo premoženje, ki ni namenjeno reševanju apetitov vsakokratne oblasti.

Vsebina

Zakaj potrebujemo avtonomni demografski sklad	1	Upokojenci Ljubljana Vič-Rudnik na Turjaku	11
Strategija obvladovanja demence.	2	Druženje prostovoljcev Zg. Podravja 2	12
ZDUS zahteva celovito ureditev dolgotrajne oskrbe	3	Izšla je zgoščanka 40. Srečanje pevskih zborov DU Slovenije	12
Naš zdravstveni sistem med boljšimi v Evropi	4	Spomini na Švedskem	13
O Strategiji staranja in zdravja	5	Likovna kolonija v Rogaški Slatini	14
Kdo nas zastopa v tem mandatu?	6	Bilo je lepo, prijetno in poučno	14
O konferenci o demenci.	8	Zahvala dr. Mateji Kožuh Novak	14
Kneippov vrt v Delfinu	9	Priročnik o izvajanju občinskih razpisov	15
Irska pozitivna strategija staranja	10		



Strategija obvladovanja demence

Do 9. decembra traja javna razprava o *Strategiji obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2020*. Gre za temeljni dokument, ki naj bi omogočil usklajen in celostni pristop vseh deležnikov pri reševanju problemov demence in sorodnih stanj. Namen strategije je zagotovitev preventivnih ukrepov, zgodnjega odkrivanja bolezni ter primerne standarda zdravstvene in socialne zaščite ter zdravstvene oskrbe oseb z demenco so sporočili z ministrstva za zdravje. Vsebuje kratek in jasen prikaz epidemiološkega stanja, zdravstvene, socialne in pravne zaščite oseb z demenco v Sloveniji, izhaja pa iz strateških dokumentov in obvez, ki so jih sprejeli Svetovna zdravstvena organizacija in EU.

Osebe z demenco so posebej ranljiva ciljna skupina, ki se zaradi demografskih sprememb in staranja prebivalstva hitro povečuje. Dokument se osredotoča na posameznika in njegove potrebe, kar zahteva usklajeno in odzivno delovanje države ter multidisci-

plinaren pristop. Trije glavni cilji strategije so **zgodnja diagnoza bolezni, dostopnost do obravnave in zdravljenje z anti-dementivi ter vzpostavitev usklajene podpore osebam z demenco, njihovim družinam in oskrbovalcem**. Vizija strategije je izboljšati kakovost življenja oseb z demenco in njihovih skrbnikov, pogoje za zgodnje odkrivanje bolezni (hitra dostopnost do diagnostike) in obvladovanje bolezni ter kakovostna oskrba od diagnoze do konca življenja, in sicer v bolnišnicah, domovih za starejše in na domovih oseb z demenco. Predlog Strategije obvladovanja demence v Sloveniji do leta 2020 najdete na povezavi: http://www.mz.gov.si/si/delovna_podrocja_in_prioritete/zdravstveno_varstvo/demenca/

Pozivamo društva upokojencev, njihove pristojne komisije in posameznike, da pripombe in predloge najkasneje do 5. decembra 2015 pošljejo na: resje.zdus@gmail.com. Zbrane pripombe, predloge in dopolnitve bomo v imenu ZDUS poslali ministrstvu za zdravje.

ZDUS zahteva celovito ureditev dolgotrajne oskrbe

V Sloveniji že desetletje in pol pripravljamo zakon o dolgotrajni oskrbi (ZDO) in zavarovanju za dolgotrajno oskrbo (DO). Iz poročila Umar-ja (2015) je razvidno, da pri nas vlagamo predvsem v institucionalno varstvo starejših (75 %) in le v manjši meri (25 %) v oskrbo na domu, kar je ravno obratno kot v EU (povprečje 50:50). V zadnjih letih se v Sloveniji javni izdatki za DO tudi realno zmanjšujejo, še posebno za oskrbo na domu, zasebni izdatki pa se povečujejo, medtem ko druge evropske države pospešujejo javna vlaganja v DO na domu.

To lahko privede do resnega družbenega problema, ko si bodo storitve DO lahko privoščili le premožni, drugi pa bodo ostajali brez ustrezne pomoči, kar bo dodatno obremenjevalo državno blagajno. Situacijo dodatno otežujejo demografske spremembe, zaradi katerih se povečujejo potrebe tako v Zdravstvenem sistemu (ZS) kot v DO. Ocenjujemo, da je v populaciji oseb, starih 65 let in več, trenutno potreb po DO okoli 7 %, v starosti nad 85 let pa okrog 30 %. Pričakuje se, da bodo te potrebe naraščale še naslednja tri desetletja. ZDUS od poslancev pričakuje, da to področje skupaj z vlado nemudoma uredijo. Za doseg tega cilja je vodstvo izpostavilo naslednja izhodišča oziroma zahteve:

1. DO je nova in specifična oblika socialne varnosti, ki jo je treba sistemsko urediti v posebnem zakonu o DO. To je tudi v skladu s stališči EK za življenjske in delovne pogoje.
2. DO predstavlja sistem ukrepov in organiziranih aktivnosti, ki zagotavljajo osebam, dalj časa odvisnim od pomoči drugih, takšno pomoč pri opravljanju temeljnih dnevnih aktivnosti, brez katerih sploh ne bi ali bi le težko preživele, deloma pa tudi pri podpornih dnevnih opravilih, ko tega same niso sposobne. DO se torej razlikuje od zdravstvene dejavnosti po ciljih, organiziranosti, tehnologiji, kadrih in drugih pogojih, zato ne more delovati kot podaljšek zdravstvenemu sistemu.

3. DO v sodobnih družbah predstavlja novo socialno tveganje, podobno kot bolezen, invalidnost, brezposelnost itd., ki ga je potrebno ustrezno zavarovati in po vzoru večjega števila držav uvesti posebno socialno zavarovanje, ki mora temeljiti na načelih, značilnih za sisteme socialnih zavarovanj, kot so solidarnost, splošna (univerzalna) dostopnost in neprofitnost. Ohranitev teh vrednot in načel je najlažje izvedljiva v javnem zavarovanju in dejavnosti ob ustreznem javnem nadzoru.
4. Pri izbiri modela financiranja DO ni smiselno avtomatično prenašanje modelov iz drugih okolij, ampak je treba tuje dobre prakse upoštevati v sozvočju z domačimi dobrimi praksami in socialno ekonomskimi razmerami našega prebivalstva. Upoštevajoč našo majhnost in druge značilnosti je najbolj primerno eno obvezno zavarovanje za pokrite vseh zakonsko opredeljenih potreb, ki naj ga upravlja ena blagajna (enako kot za ZS).
5. Za učinkovito izvajanje DO je treba uporabiti obstoječe finančne vire, ki se za namene DO že sedaj zbirajo v zdravstvenem in pokojninsko-invalidskem zavarovanju (zdravstvena nega I.–III, dodatek za pomoč in postrežbo) ter proračunska sredstva. Ker ti ne zadoščajo, je nujno potrebno aktivno iskati nove finančne vire in med njimi tudi tiste, ki so se do sedaj izgubljali zaradi slabe zakonodaje in nadzora (na primer neplačevanje prispevkov, viri lokalnih skupnosti).
6. Koncept socialne varnosti mora biti široko zastavljen in razumljiv vsem vpletenim ter vsem generacijam. Upoštevati je treba potrebe posameznika in mu zagotoviti celovite storitve ne glede na način izvajanja in vrsto izvajalca. Posebno pozornost moramo posvetiti lokalnim skupnostim, da bodo odgovorne za varnost svojih državljanov vseh generacij. Le tako bomo ohranili človekovo dostojanstvo in omogočili svobodno odločanje ter povečali usmerjenost dejavnosti v oskrbo v domačem oziroma družinskem okolju v korist ljudi.



7. V izvajalski proces je treba vključiti vse obstoječe oblike pomoči DO in jih nadgrajevati ter jih čim bolj približati ljudem z dobro in stalno informiranostjo med prebivalstvom. Vsi oskrbovalci (formalni, neformalni – svojci, prostovoljci) morajo biti vključeni v mrežo. Oblike storitev in izvajalce je treba prilagoditi potrebam ljudi in zagotoviti čim večjo fleksibilnost izbire. Predvsem neformalni oskrbovalci morajo biti ustrezno podprti (možnost počitka, fleksibilnost zaposlitve), poskrbeti je treba za njihovo izobraževanje in večjo kakovost dela, podprtost s strani formalnih izvajalcev in nadzor nad delom. Raznolikost oskrbovalcev mora biti predvsem v funkciji uporabnikom prijaznih storitev in nikakor ne zaradi morebitnega varčevalnega učinka.
8. Za uspešno ureditev DO je treba predvideti relativno dolg prehodni režim (2 leti), v katerem bo izpeljan poseben postopek ugotavljanja potreb po storitvah DO in drugih pogojev, bistvenih za uspešno izvajanje storitev DO oziroma za dodelitev denarnega nadomestila za DO. To bo omogočilo tudi bolj objektivno oceno stroškov ter natančnejše načrtovanje finančnih, kadrovskih in tehnoloških zmogljivosti pa še poenostavitev postopkov.
9. Zakonska ureditev DO bo imela pozitivne učinke tudi na druge sektorje, tako na zaposlovanje in gospodarstvo, saj bo uspešno

izvajanje te dejavnosti zagotovo v marsičem razbremenilo aktivno delovno populacijo in ustvarilo nova delovna mesta. Upokojenci smo se odločili, da te zahteve posredujemo tudi javnosti, da jo opozorimo na ta pomemben družbeni problem. Skrajni čas je, da vlada izpolni svojo zavezo v koalicijski pogodbi, da brez odlašanja zagotovi medsektorsko usklajevanje vseh treh ministrstev ter se dogovori o potrebnih finančnih virih in organizacijskih oblikah, vse to pa zapiše v zakon o DO.

Zahteve sta v imenu ZDUS podpisala **mag. Dunja Obersnel Kveder, dr. med., predsednica Komisije za ZV starejših ZDUS**, in **Anton Donko, predsednik ZDUS**. Parlamentarna odbora za delo in za zdravstvo, ki sta 6. novembra na skupni seji začela obravnavo vprašanja DO, sta sejo prekinila in jo bosta nadaljevala ta ali naslednji mesec. Poslanci so menili, da morajo prejeti ustrezna gradiva, na podlagi katerih bodo lahko razpravljali in sprejemali sklepe. Potrebujemo novo vejo socialnega zavarovanja, ki bo obvezno, pravi ministrica za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti Anja Kopač Mrak. Sistem bo moral temeljiti na medgeneracijski solidarnosti. Na ministrstvu so osnutek zakona že pripravili. Prihodnji mesec bodo začeli intenzivno delati tudi skupaj z ministrstvom za zdravje.

ZDUS, STA

Naš zdravstveni sistem med boljšimi v Evropi

Ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc in regionalna direktorica evropskega urada : Svetovne zdravstvene organizacije (SZO) dr. Zsuzsanne Jakab sta v petek, 30. oktobra, v Državnem svetu javnosti predstavili nekatere rezultate Analize zdravstvenega sistema v Sloveniji, na osnovi katerih bodo načrtovali reformne procese slovenskega zdravstvenega sistema (ZS). Analiza podaja jasen pogled delovanja ZS, s poudarkom na pregledu izdatkov in virov financiranja ter pomanjkljivosti in prednosti v primerjavi s stanjem in praksami v drugih evropskih državah. Prav tako izpostavlja ključne izzive in ovire pri izvajanju zdravstvene oskrbe kroničnih bolnikov in starejših oseb, podaja pregled nepotrebnih hospitalizacij in nenačrtovanih odpustov. V analizi sodelujejo strokovnjaki SZO in Evropskega observatorija za spremljanje ZS ter domači strokovnjaki.

Dr. Jakab je posebno pozornost namenila predstavitvi strategije Zdravje 2020, ki se osredotoča na izboljšanje zdravja za vse in zmanjšanje neenakosti v zdravju z izboljšanim vodenjem in upravljanjem za zdravje. Poudarila je, da je vlaganje v zdravje naložba in ne strošek, saj prinaša pozitivne ekonomske, socialne in okoljske učinke. Izhajajoč iz analize slovenskega ZS je menila, da je slovenski ZS trden, vendar mora Slovenija k reformam pristopati premišljeno, da ne bi ponovila napak drugih držav in zavrgla dobrih rešitev. Slovenija je dobra pri zagotavljanju univerzalnega zdravstvenega zavarovanja, vendar mora zagotoviti različne finančne vire za povečanje stabilnosti ZS. Med ključnimi izzivi je poudarila izboljšanje organiziranosti in učinkovitosti ZS, izboljšanje primarnega zdravstvenega varstva ter sodelovanje med različnimi ravni v ZS. Ministrica za zdravje Milojka Kolar Celarc je poudarila, da v okviru SZO države članice na skupnih vrednotah soustvarjamo vizijo razvoja ZS na podlagi znanstvenih dognanj in dobrih praks ter si vzajemno prizadevamo za krepitev ZS. Zato se je tudi odločila za sodelovanje s SZO in Evropskim observatorijem za spremljanje ZS pri pripravi analize ZS v Sloveniji. Dodala je, da je ZS v Sloveniji v marsičem med boljšimi v Evropi. Zaradi nakopičenih problemov, ki jih nismo pravočasno reševali, in afer, ki so največkrat posledica

neurejenih odnosov in pomanjkljivosti v sistemu, pa smo spregledali, da Slovenija za tretjino vložnega denarja dosega enake in mestoma boljše rezultate kot sosednja Avstrija. V času krize smo v ZS privarčevali kar 420 milijonov, večinoma linearno in brez predhodne analize, in tako marsikje ustavili prepotreben razvoj. Zaključila je, da je Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva, ki je v medsektorskem usklajevanju, ustrezna podlaga



za izboljšanje odzivnosti in kakovosti našega ZS. Ministrica za zdravje se zavzema za postopno uvajanje sprememb, ki temeljijo na dokazih, upoštevanje specifičnosti slovenskega okolja in vključitev vseh deležnikov v njihovo načrtovanje. "Zame je ključno, da nikoli ne pozabimo, da vse kar delamo, delamo za dobro ljudi", je povedala na koncu.

Dunja Obersnel Kveder, dr. med.

O Strategiji staranja in zdravja

Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) je oktobra letos v Ženevi s predstavniki držav članic in mednarodnih nevladnih organizacij organizirala posvet ob dokumentu, ki so ga izdali njihovi strokovnjaki: **Strategija in delovni načrt o staranju in zdravju**. Strokovnjaki mednarodne organizacije Help Age International in na njihovo pobudo Svetovna zdravstvena organizacija so **dr. Matejo Kožuh Novak** povabili, da pove svoje mnenje o dokumentu. Uradno je Slovenijo zastopal **dr. Branko Gabrovec** z Nacionalnega inštituta za javno zdravje.

»Uradni predstavniki različnih dežel sveta in 15 mednarodnih nevladnih organizacij, ki se ukvarjajo s staranjem in starejšimi, so predstavili svoja gledišča na dokument. Ponovno me je fasciniralo to, kar sem prebrala že v strateških dokumentih razvitih držav, kako 'socialistično' poudarjajo potrebo po enakosti in enakopravnosti vseh državljanov, posebej starejših, ker ti sodijo med najbolj zapostavljene skupine prebivalstva. To je velik preobrat v državah razvitega kapitalizma, ki bo pomagal tudi manj razvitim, vprašanje je le kdaj, saj gremo nove demokracije v Evropi v obratno smer.

Tako kot naša ministrstva imajo tudi mednarodne organizacije težave s komunikacijo. Predstavnica Ekonomske komisije OZN je opozorila pisce dokumenta, da nista nikjer v dokumentu omenjena madridska deklaracija o staranju in madridski načrt aktivnega in zdravega staranja.

Opozorila sem na dejstvo, da dokumenti, kot je Globalna strategija in delovni načrt o staranju in zdravju Svetovne zdravstvene organizacije (SZO), pogosto ne dosežejo starejših. Ti so lahko pomembni promotorji odličnih načrtov SZO v domačih deželah, ker načrtovalci razvoja v novih demokracijah, kot je Slovenija, še niso odkrili samopomočnih organizacij starejših kot pomembnih partnerjev pri njihovih načrtih, ker starejši ljudje v teh deželah ne znajo angleščine, ker organizacije starejših nimajo sredstev za prevode in ker starejši nimajo dostopa do interneta, da bi take dokumente poiskali sami.

Poudarila sem, da morajo strokovnjaki SZO, ko se bodo s predstavniki držav članic pogovarjali o izvedbi Strategije in delovnega načrta o

staranju in zdravju, zahtevati od držav članic, da se lotijo sprememb na 5 področjih:

1. Da se zavežejo, da bodo izdelali programe premagovanja škodljivih stereotipov o staranju in starosti ter odnosa mlajših generacij, zlasti politikov, strokovnjakov in medijev do starejših.
2. Da morajo stimulirati samopomočne organizacije k pripravi in izvajanju programov aktivne starosti ter jim pomagati tudi finančno. Programi, ki jih izvajajo starejši sami, so cenejši, ker veliko dela opravijo prostovoljci in ker so programi, ki jih zastavijo sami starejši, starejšim prijazni in zato bolj učinkoviti. Posebej sem opozorila na velike upokojske organizacije v vzhodni Evropi, ki lahko veliko naredijo za zdravo in aktivno staranje starejših v svojih deželah, če so informirane in če imajo možnost z informacijami doseči starejše.
3. Da morajo prenehati s siromašenjem starejših, saj se revni starejši v goli bitki za preživetje ne morejo zdravo in aktivno starati, hudo bolni in invalidni pa predstavljajo veliko breme za javni zdravstveni sistem.
4. Da morajo sprejeti zakone, ki ostro ločijo zasebno in javno zdravstvo, saj hitro rastoči nenadzorovani zasebno-javni zdravstveni sistem, ki ga obvladujejo zasebni zdravniki, prodajalci zdravil in opreme ter zavarovalnice, daje prednost tistim, ki imajo denar za doplačila.
5. Da morajo več narediti za doživljenjsko izobraževanje starejših, saj so informacije ključnega pomena za zdravo in aktivno staranje. Svetovni splet je izjemno moderno orodje, kjer je moč dobiti izvrstne informacije na vseh področjih. Žal ga v Sloveniji uporablja vse premalo starejših. Države morajo podpreti samopomočne organizacije starejših, da same organizirajo tečaje za znanje računalništva in uporabe interneta ter ob njih individualno pomoč, saj dosedanj programi, vodeni od mladih strokovnjakov, med starejšimi niso bili učinkoviti.

Upam, da bo Ministrstvo za zdravje prevedlo odličen dokument in organiziralo posvete o tem, kako lahko skupaj izboljšamo položaj starejših, s tem pa tudi položaj njihovih svojcev.«

MNK,ND



Kdo nas zastopa v tem mandatu?

Strokovni svet ZDUS sestavljajo predsednik, podpredsednik in 11 članov. Vsak član Strokovnega sveta ima točno določeno vlogo in področje, ki ga spremlja ter glede na izkušnje in sposobnosti svetuje predsedniku ZDUS. Sestavljajo ga Ana Bilbija, predsednica (zakonodaja), dr. Marjan Česen, podpredsednik (zdravstvo), Jožef Gašperšič (znanost in informatika), Andrej Gerenčer (zdravstvo), Anka Ostrman (sociala), Jože Kuhelj (gmotni položaj upokojenec), Anka Tominšek (gmotni položaj upokojenec), Jožica Puhar (mednarodno sodelovanje), Emil Hedžet (pravne zadeve), Franc Gombač (kultura), Marjan Šiftar (F3ŽO), Karl Jaušovec (bivalna kultura) in Irena Koželj Levičnik (izobraževanje).

Komisija za gospodarstvo in turizem na področju gospodarstva skrbi za finančno poslovanje ZDUS, pregleduje stroške poslovanja, gospodarjenje s premoženjem ZDUS, spremlja gospodarjenje s sredstvi, namenjenimi pokojninski blagajni (Triglav, KAD, ZPIZ, proračun RS), ter poslovanje kartice ugodnosti za člane ZDUS. Komisija na področju turizma informira članstvo o pravih organiziranju izletov ter možnostih organiziranja s strani društev upokojenec. Cilj komisije je, da pridobi navodila ustreznih državnih inštitucij za izvedbo izletov, pripravi gradivo in z njim seznanjeni vsa DU. Komisija pripravlja tudi poenotenje nekaterih storitev in uslug za vsa društva upokojenec. Sestavljajo jo Boris Janez Bregant, predsednik, Vladislav Puc, podpredsednik, Martina Kladnik, Jožica Sušin in Edi Sever.

Komisija za šport, rekreacijo in gibalno kulturo ohranja zanimanja starejših za ukvarjanje s tradicionalnimi upokojenski športi in spodbuja uvajanje novih vrst. Sestavljajo jo Mihael Prosen, predsednik, Stanislav Tomšič, podpredsednik, Danijel Vovk, Jože Kozina, Franc Komac, Boris Zajc in Tone Praviček.

Komisija za izobraževanje, publiciteto in informatiko se na področju izobraževanja ukvarja z vseživljenjskim izobraževanjem starejših, na področju publicitete preko medijev obvešča domačo in tujo javnost o delu ZDUS, na področju informatike pa skrbi za dvig obstoječe IT podpore dejavnosti ZDUS, za nadgradnjo stanja na področju skupnih in infrastrukturnih IT zadev ter za sodelovanje v državnih in mednarodnih projektih, ki zadevajo starejše in vključujejo uporabo sodobnih IT tehnologij. Sestavljajo jo Alenka Reissner, predsednica, Janez Malovrh, podpredsednik, Milan Osterc, Marija Krušič in Konrad Steblovnik.

Komisija za zdravstveno varstvo in duševno zdravje spremlja nastajanje sistemskih zakonov, ki zadevajo zdravje prebivalstva in zdravstveno varstvo. Še posebej se posvečajo kvaliteti primarnega zdravstvenega varstva, krajšanju čakalnih dob in pre-

ventivnim programom za izboljšanje zdravja starejših. Ohranja skrb za duševno zdravje. V njenem okviru deluje program RESJE – pomoč osebam z demenco in njihovim svojcem. Sestavljajo jo Dunja Obersnel Kveder, predsednica, Anka Onič, podpredsednica, Ana Cajnko, Marjan Česen in Daniela Mörec.

Komisija za bivanjski standard in pokojninsko politiko se usmerja predvsem na izdelavo predlogov stanovanjskih skupnosti starejših. Na področju pokojninske politike izpostavlja zlasti resno slabšanje gmotnega položaja upokojenec, budno pa bo spremljala problematiko oblikovanja povprečnega osebnega dohodka kot podlage za usklajevanje pokojnin. Komisijo sestavljajo Nežka Ivanetič, predsednica, Amalija Šiftar, podpredsednica, Silva Koželj, Marjeta Šibav, Franc Horvat, Franjo Krsnik in Karl Jaušovec.

Komisija za kulturo podpira kulturno dejavnost starejših, eno najbolj množičnih ljubiteljskih dejavnosti društev upokojenec, s številnimi projekti pa ustvarja tudi pogoje za kulturno udeleževanje članov na raznih področjih, kot so: zborovska, folklorna, plesna, likovna, literarna in založniška dejavnost. Komisija na leto izvede v sodelovanju z Javnim skladom RS za kulturne dejavnosti: likovno kolonijo v Izoli in Rogaški Slatini ter pokrajinska srečanja pevskih zborov društev upokojenec Večer pesmi in plesa in Državno srečanje pevskih zborov društev upokojenec, ki potekata v sklopu Festivala za tretje življenjsko obdobje. Sestavljajo jo Marija Orešnik, predsednica, Franc Gombač, podpredsednik, Olga Krampl, Jožica Ovnič in Ivan Mignozzi.

Komisija za tehnično kulturo deluje na področjih rokodelstva, modelarstva, maketarstva, elektrotehnike, elektronike, strojništva, računalništva in informatike, fotografije in videa.

Na področju rokodelstva komisija v skrbi za ohranjanje žive in umetne domače obrti letno organizira eno- in/ali večdnevno rokodelsko delavnico za mojstre in mentorje, ki skrbijo za društvene aktivnosti s tega področja. Sestavljajo jo Andrej Jus, predsednik, Viljem Šetar, podpredsednik, Vladimir Todorovič, Mirko Majč in predstavnik Severne Primorske.

Komisija za socialna vprašanja spremlja kvaliteto življenja starejših doma in v domovih za starejše. Preverja, kako ljudje živijo, kakšne so njihove možnosti za vključevanje v aktivno življenje družbe in kakšna je njihova soudeležba v življenju mlajših generacij. Komisija spremlja zakonodajo in nanjo pripravlja mnenja in predloge. Sestavljajo jo Silva Gorjup, predsednica, Milan Krajnc, podpredsednik, Zvonka Pretnar, Olga Nezman, Boža Vitežnik Raj, Malči Žitnik in Jožef Tivadar.



Jesenski oddih *v Delfinu* *v Izoli veseli družbi!*

Dobrodošlica, notranji bazeni z ogrevano morsko vodo, telovadba, samopostrežna večerja, ples...



Brezplačen Božičkov avtobus!
20.12.–27.12.2015

**Praznujte letošnji božič v prijetni družbi
veselih ljudi!**

Odhod avtobusa iz parkirišča pod Halo Tivoli bo od 10. uri, zadnji dan pa bo avtobus iz hotela odpeljal ob 10. uri. 10% popust za člane ZDUS. V času božičnih praznikov en otrok do vključno 12. leta biva brezplačno!

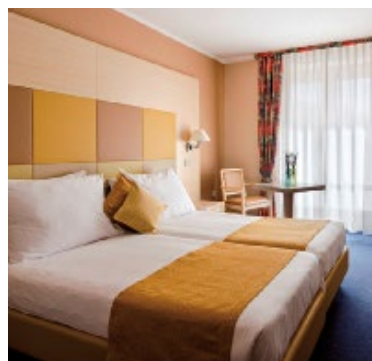
7 x polpenzion

Upokoјenci **238 eur**

Ostali gostje **273 eur**

UPOKOJENCI	25.10.– 30.11.15	1.12.– 27.12.15	28.12.– 2.1.16
Penzion v dvoposteljni sobi	41 €	39 €	52 €
Polpenzion v dvoposteljni sobi	36 €	34 €	47 €
OSTALI GOSTJE			
Penzion v dvoposteljni sobi	46 €	44 €	57 €
Polpenzion v dvoposteljni sobi	41 €	39 €	52 €

Doplačila (na dan): enoposteljna soba (11 EUR), turistična taksa (1,27 EUR) in silvestrska večerja. Upokoјenci, ki so člani društva, kluba ali aktiva upokoјencev, imajo **10% popusta na penzijske storitve**.



D
delfin ★★★
HOTEL

Izola/Solva

O konferenci o demenci

Na pogosto navajani izrek, povezan z demenco »Če resnično hočemo človeka varno in uspešno pripeljati na določeno mesto, ga moramo najprej poiskati tam, kjer se nahaja in pričeti iz dane izhodiščne točke« (Soren Kirkegard, 1813–1855), sem se večkrat spomnil med 25. konferenco Alzheimer Europe, ki je bila v Ljubljani med 2. in 4. septembrom v organizaciji Spominčice. Posvečena je bila usmerjanju strategij in raziskovalnih dognanj v prakso.

Že več let sodelujem kot prostovoljec, predavatelj, zunanji strokovni sodelavec pri ZDUS-ovem programu/projektu *RESje – prostovoljska pomoč osebam z demenco in njihovim svojcem*. Izpeljal sem že več kot 60 delavnic, predavanj za svojce oseb z demenco in različna društva, v sodelovanju s skupino RESje in Ano Cajnko pa vsaj še pol toliko tudi za društva upokojencev. Res je, da naše ozaveščanje '*RESje – o demenci*' nismo poimenovali s kakim nizozemsko-angleškim kofetkarskim imenom in delovali z vso marketinško podporo, financirano iz različnih evropskih in domačih virov. Res je, da nas tudi 'doma' vedno ne podprejo. Res je tudi, da sem na podlagi tako pridobljenih izkušenj, poklicnega dela in študija prijavil



referat z naslovom »Prepričanja / ali zakaj svojci, prostovoljci, oskrbovalci potrebujejo supervizijo, kočiranje/koučing, podporo« za konferenčno sekcijo 'K osebi usmerjena oskrba' (person centred care), ki je kot povzetek pozneje pristal na posterju v preddverju in sem ga v dveh odmorih lahko predstavil mimoidočim kofetkarjem. Konferenca je bila zelo dobro organizirana, zanimiva, dinamična in spodbudna. Nisem se mogel udeležiti vseh predstavitev, ker je delo potekalo paralelno v več skupinah z različnimi izhodiščnimi predstavitvami: postdiagnostična podpora, živeti v skupnosti, preventiva, psihosocialni pristopi, pravočasna diagnoza, družinski oskrbovalci, oskrba ob koncu življenja, politika in strategije ukvarjanja z demenco, umetnost in demenca ... Slovenski sekciji sta imeli temi: demenci prijazno okolje in inovativni pristopi. Za razpravo je, vsaj v mojih skupinah (v sekcijah vključevanje oseb z demenco, dojetanje/percepcija demence, k osebi/človeku naravnana oskrba, oskrba na koncu življenja), večinoma zmanjkalo časa. Zelo sem pogrešal sodelavce iz ZDUS-a, da bi pokrili vse teme zasedanj, ki se tako ali drugače dotikajo dejavnosti društev upokojencev in projektov zveze. Dejstvo je, da tretjina članov ZDUS pri 80 letih zbolijo za eno od več kot 150 bolezni, ki povzročajo demenco. V približno 70 % je to Alzheimerjeva bolezen, ki je tudi dala ime evropski zvezi: Alzheimer Europe. Lahko pa bi bila Dementia Europe.

Poleg plenarnih in paralelnih predstavitev sem se udeležil in resnično užival na posebnem simpoziju 'Živeti dobro z demenco', kjer so osebe z demenco oz. njihovi družinski člani iz Finske, Velike Britanije - Škotske, Češke predstavljali svoje življenjske izkušnje in spoznanja, ki so bila polna čustev in zato spremljana z vso pozornostjo navdušenih udeležencev v nabiti Kosovelovi dvorani. Vključevanje oseb z demenco je bila tudi rdeča nit konference, na vseh zasedanjih so imeli rezervirane sedeže, da so lahko sledili dogajanju. Zanimivo, največ jih je prišlo iz Škotske, kjer so zelo dobro organizirani, imajo vpliv v Evropski delovni skupini oseb z demenco, kjer prevladuje misel, ki ji sedaj sledijo tudi politiki in različna združenja: *ničesar o nas brez nas*.

Zaradi njihovega vpliva – in ker je to socialno psihološko utemeljeno – je za govornike in pisce povzetkov in predstavitev priporočal programski odbor AE 2015: "*... da sprejmejo prijazen / blagohoten jezik: da govorijo o 'osebah z demenco' in ne o 'pacientih', 'trpečih', 'žrtvah' ali o 'dementnih'.*" In jaz bi dodal (ker se zelo strinjam s Kate Swaffer – eno najvplivnejših oseb z demenco, Avstralko, zagovornico človekovih pravic, pravic oseb z oviranostjo – disabled people), da naj ne bi govorili o *bolezni in 'vedenjskih motnjah'*, raje več o človeku, torej o nas in osebah z demenco. Vseh priporočil udeleženci, tako tuji kot slovenski, niso vedno vzeli resno. Tudi prevajalci iz angleščine na plenarnih zasedanjih, niti prevajalka Glasgowske deklaracije (evropska zaveza za pravice, dostojanstvo in avtonomijo ljudi z demenco), ki se jo je dalo podpisati v času konference in kjer se v slovenski verziji govori o 'bolnikih s to boleznijo' (prevod za 'people with dementia'). Podpisali so jo vsi slovenski evropski poslanci. Na spletu lahko deklaracijo kadarkoli podpišete na strani Alzheimer Europe – jaz sem podpisal originalno angleško verzijo. V slovenskem prostoru je še premalo ozaveščeno dejstvo, da je 'medicinskega' v obravnavi in odnosu do oseb z demenco le približno 10 %, ostalih 90 % pa 'psihosocialno delo' (pokojni ustanovitelj Spominčice dr. Kogoj se je s tako trditvijo kar strinjal).

Slovenski mediji so najbrž iz tega »kulturološkega« razloga poročali o konferenci, kot da gre za srečanje zdravnikov specialistov, zamudili in zgrešili pa prevladujoče poudarke zbranih udeležencev različnih poklicnih usmeritev. S tem so zelo malo prispevali k ozaveščanju in zmanjševanju predsodkov, tabujev, nespoštljivih ravnanj ter strahu pred demenco in osebami z demenco. Tudi sicer je govor, jezik medijev, kadar sporočajo karkoli o demenci, tako zelo odvisen od medicinskih izhodišč, da to dolgoročno izvablja strah pred »epidemijo bolezni«. Je to že zloraba?

Poleg globalnih političnih pristopov je bilo veliko zanimivih konkretnih projektov in predstavitev različnih praks. Pa tudi kakšen plakat oz. povzetek me je zlahka prepričal, da je udeleženec prišel na ogled Ljubljane. V knjigi povzetkov je več kot 250 prispevkov, večina jih je kamenčkov v mozaiku evropskih prizadevanj za dobro, boljše življenje z demenco. Npr. nekaj meni pomembnih povzetkov, raziskav je predstavilo vpliv umetnosti, še posebej glasbe, ritma, plesa na počutje oseb z demenco. Močno poudarjeno je bilo tudi ozaveščanje o diagnostiki, o umiranju, o stresu in izgorelosti oskrbovalcev, o ustreznem ravnanju z osebami z demenco v institucijah (npr. o validaciji) in skupnosti (npr. projekti 'Prijatelj demence', osebam z demenco prijazne trgovine, slovenski šentjurski v skupnost naravnani projekt). Nisem vedel, da kar nekaj članic ima oz. načrtuje postdiagnostično pomoč: za eno leto (prvo leto po diagnozi) je osebi dodeljen osebni svetovalec, pomočnik, ki poskrbi za ustrezno vsestransko pomoč osebi z demenco in družini – koordinira ne samo pravne in zdravstvene zadeve, tudi usposabljanje vseh vpletenih za sprejemanje in razumevanje demence/osebe z demenco, ne samo informiranje, ki je lahko samo osnova za nadaljnje dogajanje. Prvo leto je za oba procesa in za vse vpletene najpomembnejše obdobje.

Veliko konferenčnega dogajanja je šlo mimo mene zaradi paralelnih skupin. Ni pa šla mimo dobra knjiga v angleščini o etiki in demenci, ki so jo delili na pultu AE in je še nisem v celoti predihal. Mogoče jo bodo prevedli pri združenju, ki se ukvarja z obvladovanjem demence/oseb z demenco.

Ob zaključku plenarnega dela je požel veliko odobravanja prof. psihogeriatrije Frans Hoogeveen iz Nizozemske. Govoril je o intimnosti in seksualnosti oseb z demenco. Njegov oče, oseba z demenco, za katerega je žena skrbela do njegovega odhoda v dom, je v domu za starejše hodil po sobah in se zvečer pridružil različnim stanovalcem v njihovih posteljah. Iz doma so poklicali sina g. Hoogeveena in mu povedali, da imajo z nemirnim očetom probleme. Nekateri stanovalci, h katerim je prilegal, nekateri njihovi svojci in tudi zaposleni, se s takim obnašanjem niso strinjali. Zato je sin vprašal osebje, h katerim osebam se oče najraje uleže, katerih to ne moti, se ne pritožujejo ali kakorkoli kažejo odpor. Potem se je obrnil na svojce le-teh in jih prosil za dovoljenje, da oče lahko prespi pri njihovih bližnjih v domu. Tako je prišel do štirih oseb – dveh gospodov in dveh gospa: oče je po dogovoru sina s svojci dveh od štirih lahko prespal z njimi v njihovih posteljah. Na zadovoljstvo vseh. Spet je postal umirjen (saj je zadnjih šestdeset let spal v zakonski postelji z ženo, še prej pa s številnimi brati) in za osebje ni bil več 'problem'. Ta zgodba ima nešteto dimenzij: govori

o organizacijski kulturi neke skupnosti, o potrebah, predvsem o varnosti in sprejetosti, o razumevanju oseb z demenco, o naših pogledih, o morali in reakcijah (npr. »zdravljenju«), o odgovornosti ... Navsezadnje tudi o tem, kako vedno znova pričakujemo, da bo kdo drug kaj pravega naredil za osebe z demenco oz. skupaj z njimi in s svojci delal prave stvari, običajno povezane z odnosi in ne z 'zdravili'. In še zdaleč ne samo v domovih, ki so le del celostne oskrbe oseb z demenco. Nekateri domovi (ne bolnišnice) so v zadnjem desetletju z netradicionalnimi pristopi in kakovostnimi storitvami zavidljivo napredovali (tudi po zaslugi izobraževanj pri zasebnem FIRIS-u).

Ker se pripravlja nacionalni načrt o demenci (smo ena redkih držav, ki ga še nima), bo zanimivo videti, kako bo obarvan, kakšen pečat je pustila konferenca slovenskim odločevalcem, kaj so slišali, kam se bodo usmerjali napor in sredstva, kaj je torej zares v ospredju: ali tradicionalni medicinski ali sodobni psihosocialni pogledi na demenco ali bodo to osebe z demenco in oskrba ali kaj drugega, tretjega, desetega. Zveza se do tretjine svojih članov, starejših od 80 let, naj ne bi obnašala mačehovsko. Zagotovo se ne bo izkazala, če jih (nas) bo prepustila cehom. Tem gre običajno le za denar in vzdrževanje lastne pomembnosti.

Le kako in kam poskušamo pripeljati Kirkegardovega človeka!

Jože Škrj

Kneippov vrt v Delfinu

V oktobru so se po dveh letih na prodajni konferenci Hotela Delfin ponovno zbrali organizatorji skupinskih letovanj. Namen srečanja je skupaj z vodstvom analizirati narejeno, izpostaviti dobre stvari, pa tudi tiste, pri katerih bi se dalo še kaj popraviti. Razveseljivo je, da se je v zadnjih dveh letih število skupin, ki letujejo v Hotelu Delfin, povečalo, kar pomeni, da nekaterim društvom kljub še vedno težkim ekonomskim razmeram uspeva

organizirati in izvajati letovanja za svoje člane v tem hotelu. Vsi si želimo, da bi bilo takšnih društev v prihodnje še več.

V okviru prodajne konference smo uradno odprli Kneippov vrt zdravilnih rastlin in zelišč. Ta pridobitev Hotela Delfin je zagotovo še razlog več, da bodo gostje radi prihajali k nam. Hvala vsem, ki se trudite za naš hotel!



Irska pozitivna strategija staranja

Irci so v strategiji aktivnega staranja 2014 do 2020 (*Positive ageing – starts now!*) The national positive ageing strategy 2013), ki so jo napisali v uradu predsednika vlade, zapisali nekaj zanimivih misli. Na začetku dokumenta so zapisali izjavo CS Lewisa: 'Nikoli nisi prestar, da si ne bi mogel postaviti novega cilja in da ne bi mogel sanjati novih sanj.'

Zastavili so si vizijo družbe Irske, ki bo družba za vse generacije, ki pozdravlja in se pravilno pripravlja na staranje posameznika in družbe kot celote. Podpirala bo vse generacije, tudi starejše, da se bodo lahko zdravo telesno in duševno starali, da bi lahko čim dlje obdržali ves svoj potencial. Promovirala in spoštovala bo vključevanje starejših v ekonomsko, socialno, kulturno, lokalno in družinsko življenje ter spodbujala solidarnost med generacijami. Bo družba, v kateri se enakost, neodvisnost, participacija, skrb za sočloveka, samoizpolnitev in dostojanstvo starejših spoštuje do konca življenja. V izdelavo dokumenta so se vključila vsa ministrstva, vse nevladne neprofitne organizacije, ki se ukvarjajo s kakovostjo življenja starejših. Minister za starejše je organiziral široko javno razpravo, naredili so vrsto regionalnih posvetov in nacionalni posvet.



Starejše pogosto gledajo kot bolno in invalidno skupino, ki nič ne prispeva k razvoju družbe in je odvisna od socialne države. V zadnjih letih se je pojavil nov stereotip o starejših kot skupini zdravih, finančno preskrbljenih ljudi, ki izrabljajo socialno državo, čeprav bi lahko storitve plačevali sami. Nobena od teh predstav o starejših ne zajame heterogenosti starejšega prebivalstva in prispevka starejših v vseh pogledih k družbi. Starejši so zrcalo drugega prebivalstva v njihovi različnosti in individualnosti. Staranje prebivalstva na Irskem bi morali razumeti kot velikanski demografski dar, saj ljudje, ko se starajo, prispevajo družbi:

- kot potrošniki in proizvajalci v gospodarstvu in družbi,
- v družinah – kot starši in stari starši pogosto kot varuhi otrok,
- kot prostovoljci v lokalni skupnosti.

Kar sedaj potrebuje Irska, je močan pogon, ki bo izzval predsodke o starosti kot obdobju bolezni in onemoglosti ter o staranju kot bremenu in strošku. Načrtovanje dolgožive družbe se mora usmeriti in biti vzvod pozitivnih priložnosti, ki jih lahko nudi veliko število zdravih in aktivnih starejših. To bo zahtevalo zasuk modela, kako gledajo na staranje in starejše vsi sektorji družbe in vse generacije. To pomeni, da se moramo ob tem, ko pozdravljamo dejstvo, da bodo ljudje živeli dlje in prispevali svojim družinam in lokalnim skupnostim dlje, zavedati, da se tako kot druge generacije tudi starejši med seboj močno razlikujejo glede materialnih virov, izobrazbe, zdravstvenega stanja in življenjskih izkušenj.

Strategija aktivnega in zdravega staranja, ki jo delajo za sedanje starejše, ponuja razmislek bodočim generacijam starejših, kako želijo preživljati svojo starost. Današnji in bodoči starejši pričakujejo visoko kakovost življenja v starosti, dostop do servisnih dejavnosti brez diskriminacije, imeti hočejo možnost nadzora nad lastnim življenjem ne glede na zdravstveno stanje, imeti na izbiro odločitev, kdaj se bodo upokojili, hočejo imeti možnost vključevanja v javno ali civilno življenje, če se bodo tako odločili. Zelo pomembno je, da sprejemajo pravilne odločitve sedaj, da bi lahko uživali zdravo in aktivno življenje v bodočnosti. Zato morajo proces načrtovanja svoje bodočnosti kot starejši državljeni začeti sedaj. Na Irskem opažajo pomembne razlike med starejšimi v zdravju: dobro zdravje in kakovostno življenje ni dano vsem enako. Mnogi starejši živijo v neprimernih pogojih ali se soočajo z dodatnimi leti kronične bolezni, posebno tisti, ki živijo na zapostavljenih območjih. To vodi do razlik v zdravju med bogatejšimi in revnejšimi.

Revščina, predsodki pred starostjo (ageism), nespoštovanje in negativni stereotipi o starosti so osnovne težave, s katerimi se dnevno soočajo zapostavljeni starejši. Ta odnos do starejših je lahko viden, še pogosteje pa je podtalen in prodoren. Predsednik vlade je odločen napasti predsodke in diskriminacijo starejših, npr. z zakonodajo, ki bo naredila diskriminacijo pri zagotavljanju dobrin in servisnih dejavnosti nezakonito in odstranjevala ovire starejšim pri zaposlitvi. Spodbujal bo aktivno staranje in gradil temelje za bodoče generacije starejših, da se bodo starale dostojanstveno z možnostjo izbire in dobrega zdravja.

Kaj razumejo Irci pod zdravim in aktivnim staranjem?

• Spoznati razlike med starejšimi

- Kot vse prebivalstvo se starejši ljudje razlikujejo med seboj, imajo zelo različne in spreminjajoče se potrebe. Ljudje se med seboj razlikujejo na mnogih področjih, kot so spol, starost, vera, zdravstveno stanje, narodnost, spolna orientacija in okolje, v katerem so rastle. Kot vsi drugi imajo starejši veliko različnih pričakovanih in stališč, ki se bodo spreminjala v obdobju, ki ga bo pokrila ta strategija. Izziv severnoirski družbi je zagotoviti enake možnosti starejšim, jih podpreti pri staranju s spoštovanjem, dostojanstvom, možnostjo izbire in dobrega zdravja.

– V skupini starejših so ljudje, ki so še zaposleni, potrebe teh so podobne kot pri vseh drugih. Druga skupina so upokojeni, ki so v dobri kondiciji in so aktivni. Mnogi starejši želijo izrabiti prosti čas za učenje in biti vključeni v dogajanja v družbi. Tretja skupina so ljudje s pomembnimi zdravstvenimi težavami in potrebujejo stalno pomoč v zdravstvenem in socialnem varstvu.

• Izzvati stereotipe o staranju in starejših

– Veliko razprav o staranju je o tem, koliko starejši stanejo družbo. Namesto da bi na njih gledali kot vložek v družbo (asset to society), se pogosto gleda na njih kot na porabnike virov, ki jih ustvarja družba. To je nepošteno, zavajajoče in netočno. Je škodljivo, ker podcenjuje pozitivno vlogo starejših in spodkopava samopodobo starejših in zaupanje vase. Mnogi starejši živijo aktivno in prispevajo družbi na različne načine – kot prijatelji, dobri sosedje, neformalni negovalci, stari starši, zaposleni, zaposlovalci, svetovalci. V irski družbi je pogosta napačna predstava, da je staranje v celoti negativni proces, bolj obdobje propadanja kot obdobje razvoja. V Veliki Britaniji so leta 2010 izračunali, da starejši od 64 let prispevajo neto prispevek družbi v višini 40 milijard funtov s plačevanjem davkov, z osebno porabo, s socialno pomočjo, prostovoljstvom in z drugimi prispevki.

• Sprejeti starejše kot aktivne člane irske družbe

– vodenje in vključevanje velikega števila starejših v lokalne organizacije, skupine in združbe,
– prispevek starejših k varnosti v lokalni skupnosti (sosedski nadzor prometa in pomoč šolarjem v prometu), s svojimi znanji in izkušnjami, ki jih nudijo prostovoljcem,
– skrbijo za produktivnost lokalnih servisnih dejavnosti (trgovine, zdravstvene postaje, pošta, knjižnice),
– prispevajo k varstvu otrok kot stari starši in prostovoljci.

• Sprejeti izzive, s katerimi se soočajo starejši v prizadevanjih za aktivno življenje

– Omogočiti jim aktivno staranje. Zmanjšati revščino starejših in probleme ogrevanja bivalnih enot starejših. Zagotoviti boljše bivalne pogoje starejšim. Boljše možnosti za transport in potovanja. Zagotoviti jim primerno zdravstveno in socialno varstvo, dostop do izobraževanja, življenje brez strahu in kriminala, preprečevanje osamljenosti, izboljšati dostop do rekreacije in boljše možnosti zaposlovanja.

*dr. Mateja Kožuh Novak, dr. med.,
strokovna voditeljica projekta Starejši za starejše*

Upokojenci Ljubljana Vič-Rudnik na Turjaku

Letošnji 12. september je bil res lep, topel in sončen dan, ko se je več kot 300 članov 18 DU udeležilo že 3. srečanja ZDU območja Ljubljana Vič-Rudnik v prekrasnem ambientu Turjaškega gradu, kjer so nas gostoljubno sprejeli gostitelji DU Velike Lašče, soorganizatorji srečanja. Namen srečanj oziroma druženj je medsebojno spoznavanje članov, izmenjava izkušenj in prikaz aktivnosti, s katerimi se ukvarjajo upokojenci v društvih.

V Viteški dvorani Turjaškega gradu nas je v imenu gostiteljev najprej pozdravila predsednica DU Velike Lašče Marija Trotovshek, sledili so nagovori župana občine Velike Lašče Antona Zakrajška, predsednika ZDU območja Ljubljana Vič-Rudnik Antona Slaka in predsednika MZU ter Evropske federacije upokojencev Marjana Sedmaka. Kulturni program so letos prvič pripravili pevski zbori, ki delujejo v naših DU.

V glavnem prepevajo ljudske pesmi, s čimer ohranjajo del naše kulturne dediščine in jo prenašajo na mlajše generacije. Nastopili so: PZ DU Kozarje pod vodstvom Jelke Turk, Trio Žažar iz Vrzdence, ki deluje v okviru DU Vrzdencec, PZ DU Trnovo pod vodstvom Dragice Slak, PZ DU Vič pod vodstvom Janeza Obreze, PZ DU Krim-Rudnik pod vodstvom Štefke Nemanič, PZ DU Podpeč-Pre-serje, ki ga vodi Pavle Svete, in Pevci izpod Rožnika, ki so člani DU Vič-Rožnik. Zbor vodi Naca Čik Robar, zaradi bolezni pa jo je tokrat nadomeščala Minči Celinšek. Na koncu so vsi zbori pod vodstvom Štefke Nemanič zapeli venček narodnih in ker so

jim pritegnili vsi udeleženci srečanja, je Viteška dvorana Turjaškega gradu donela od spontanega petja. Kulturni program je profesionalno vodil Matko Zdešar, predsednik DU Horjul, in ga zaključil z besedami: »Naj pesem ostane med nami kot nežna roka, ki nas druži.«

Sledila je kratka predstavitev zgodovine Turjaškega gradu, potem pa pogostitev z domačimi jedmi in pecivom, ki ga ob vsakem srečanju pripravijo kar članice posameznih društev. Srečanje smo končali ob klepetu in prijetni glasbi. Razšli smo se v želji, da se prihodnje leto spet srečamo, predvidoma v Notranjih Goricah. V imenu organizacijskega odbora ZDU Antona Slaka, Antona Tomšiča in Darinke Omahen zapisal

Stane Hribar



Druženje prostovoljcev Zg. Podravja 2

Prostovoljke in prostovoljci projekta Starejši za Starejše (SzS) Zg. Podravje 2 so na srečanjih septembra in novembra letos izvedeli, koliko dragocenega humanitarnega dela so opravili. Zdenka Gajzer, koordinatorka Zg. Podravja 2, je med drugim povedala, da je letos 66 aktivnih prostovoljk in prostovoljcev opravilo 2630 prvih in 2492 ponovnih obiskov, kar je 84 % načrtovanih obiskov. Kar 763 obiskanim so nudili različne pomoči, največ pomoči, kar 76 %, so nudila društva upokojencev. Dobro so sodelovali z Rdečim križem, s Karitas in patronažno službo, med občinami le z občino Starše, medtem ko je bilo najmanj sodelovanja s centri za socialno delo.

»Žal vedno znova ugotavljamo, da šepa tudi pomoč starejšim na domu, saj bi jo pogosto potrebovali, pa je preko centrov za pomoč na domu nudijo premalo. Poleg tega ti večinoma delujejo le med tednom, čez vikend in praznike pa ne. Storitve redkih, ki delajo tudi ob koncu tedna, so izjemno drage, za naše uporabnike v večini primerov predrage,« je povedala Zdenka Gajzer in nadaljevala: »Za opravljeno delo se še posebej zahvaljujem vsem prostovoljkam in prostovoljcem, ki ste s svojim nesebičnim in humanim delom prispevali, da je veliko starostnikov doživelo nekaj lepih trenutkov, in jim po svojih močeh pomagali. Vedno znova dokazujete, da je lahko tudi starost, tako kot vsa druga obdobja življenja, lepa in da ne sme biti nihče med nami pozabljen in osamljen.«

Koordinatorke pokrajine, za katere je izredno pomembna medsebojna povezanost, so se letos redno sestajale in poskušale najti rešitve za probleme, ki so se pojavljali ob obiskih starostnikov, ter se dogovarjale o nadaljnjem delu. Gajzerjeva je kot koordinatorka sodelovala na sestankih prostovoljk v vseh DU, ki so jo povabila. Izvedena so bila vsa izobraževanja prostovoljk, udeležba na njih pa je bila skoraj 100 %. Prostovoljkam so se pridružili tudi predsedniki DU. Poleg Gajzerjeve sta izobraževali



Mira Bončina in na začetku tudi Anka Onič, vsa izobraževanja so bila ocenjena pozitivno. Prostovoljke in prostovoljci so izrazili željo, da bi ponovno pripravili predavanja o demenci, pozornost pa bi usmerili na družinske člane obolelih za demenco, ki živijo doma, na ukrepanje ob infarktu in možganski kapi ter nudenje pomoči tistim, ki jo potrebujejo. Po vsakem predavanju so opravili tudi sestanek in pogovor o problemih, s katerimi so se srečevali na terenu.

Na srečanjih, ki jih je odlično organizirala Majda Geršak, koordinatorka DU Starše, so se prostovoljkam in prostovoljcem zahvalili častna podpredsednica ZDUS Slavica Golob, predsednik Podravske PZDU Franc Lobnik, župan občine Starše Bojan Kirbiš in podžupan Marjan Malek. Posebej so bili veseli pohvale predstavnice patronažne službe Aleksandre Mernik-Merc. Prostovoljcem, ki so se polnoštevilno udeležili obeh srečanj v Gostilni Čelan v Slovenji vasi, so prisrčen kulturni program pripravili učenci OŠ Starše, pevci PGD Zlatoličje ter pevke in pevci DU Starše.

Zdenka Gajzer, koordinatorka Zg. Podravja 2, ND

Izšla je zgoščenka 40. Srečanje pevskih zborov DU Slovenije

Verjetno lahko rečemo, da so vsi ljubitelji petja med starejšo generacijo, ne samo člani Komisije za kulturo, veseli, da nam je uspelo posneti tudi 40. srečanje upokojenskih pevskih zborov Slovenije, ki je bilo 30. septembra v okviru 15. Festivala za 3. življenjsko obdobje v Cankarjevem domu.



Naše skupno zadovoljstvo je toliko večje, ker je letošnje srečanje posnela tudi TV SLO. Ostali bodo lepi spomini na prireditve! ZDUS je v ta namen izdal zgoščenko 40. Srečanje upokojenskih pevskih zborov Slovenije.

Cena zgoščenke je **6,00 eur z DDV** (brez poštnine). Naročene zgoščenke in račun boste prejeli po pošti.

Za dodatne informacije se obrnite na predsednika komisije za kulturo Antona Kotarja: **041 609 218** ali **anton.kotar@siol.net**.

Naročila sprejemamo na: **01 62 05 482** ali **051 656 532** ali **dijana.lukic@zdus-zveza.si**.

Izdaja zgoščenke je hkrati sklepno dejanje Komisije za kulturo v mandatu 2011–2015. Vemo, da bi lahko naredili še več, kakšno zadevo tudi boljše, a v bistvu imamo kar dober občutek, da smo kulturnemu delovanju starejše generacije nekaj doprinesli! Seveda pa velja iskrena zahvala vsem, ki ste z nami sodelovali, nas podpirali, spodbujali! To velja tako za vse v društvih kot za vodstvo ZDUS-a!

Vsem kulturnim ustvarjalcem starejše generacije pa želim(o) uspešno delo tudi v bodoče!

Naj še dolgo velja, kot pravi naša pesmarica: **NE DAMO SE!**

*Anton Kotar, predsednik Komisije za kulturo
(mandatno obdobje 2011–2015)*

Med 22. in 23. oktobrom 2015 je v Falunu na Švedskem potekal partnerski sestanek projekta »Digital Timelines«, ki smo ga za naše potrebe poimenovali Spomini. Na dvodnevem sestanku smo prejeli nekaj ključnih informacij, ki bodo pomembne za aktivnosti ZDUS v prihajajočih mesecih. Naj spomnimo, da je namen projekta oblikovati metode in gradiva za podporo ljudem z izgubo spomina ali osebam z demenco, in sicer z oblikovanjem tako imenovanega osebnega digitalnega spomina, ki naj bi bil skupek osebnih spominov, fotografij, video posnetkov in zvokov, za katere menimo, da bi lahko pozitivno vplivali na osebo z demenco ali z izgubo spomina. Pri izdelavi takšnega osebnega digitalnega spomina nam bodo v pomoč svojci, bližnji in oskrbovalci te osebe.

V okviru projekta smo do sedaj pripravili posamezne nacionalne raziskave o digitalnih in drugih tehnoloških pripomočkih ter njihovi podporni vlogi pri osebah z demenco ali izgubo spomina. ZDUS je svojo raziskavo opravil skupaj z vodjo projekta Ano Cajnko, prof. Marijo Milavec in s strokovnjaki programa RESje. Do raziskave lahko dostopate prek spletne strani ZDUS, kjer boste našli tudi skupno mednarodno primerjalno poročilo v slovenskem jeziku. Vsak partner je pripravil tudi poskusni osebni digitalni spomin, ki je podlaga za nastajanje priročnikov, s katerimi bomo do marca prihodnje leto izvedli tako imenovana »verižna« usposabljanja, torej usposabljanja, na katerih bo ena oseba prenesla znanje na drugo, obe pa bosta nato usposobili naslednjih deset izobraževalcev, vsaka po pet. Cilj, ki si ga je zadal ZDUS, je najmanj 12 usposobljenih izobraževalcev, ki bodo lahko svojce oseb z demenco ali izgubo spomina naučili, kako izdelati osebni digitalni spomin za osebo z demenco ali z izgubo spomina. Pri tem bo ključnega pomena spremljati odziv končnega uporabnika ob ogledu takšnega digitalnega spomina, saj bomo na ta način lahko merili učinke projekta in preverili,



ali lahko takšen pripomoček deluje kot sprožilec spomina. Na sestanku se je ponovno pokazalo, kako zelo pomembno je za ZDUS, da sodeluje v takšnih evropskih projektih, saj preizkušamo nove inovativne metode in aktivnosti, s katerimi lahko zveza napreduje v razvojnem smislu, člani pa bodo imeli od projektnih izdelkov neposredne učinke.

Več informacij o projektu: cajnko.ana@gmail.com in dijana.lukic@z dus-zveza.si ali **051 656 532**.

Dijana Lukić, koordinatorica projekta



stoji v najlepšem delu Hrvaškega Zagorja, le 80 km od Maribora. Programi Hotela Toplice temeljijo na uporabi hipertermalne vode, ki jo karakterizirajo štirje izviri. Temperatura vode je med 39 in 41° C. Bogata je z minerali kalcija, magnezija in s hidrokarbonati, z zelo nizko vsebnostjo žvepla, zato je blagega vonja. Voda je ocenjena kot **6. najbolj kakovostna voda v Evropi!**

Poleg notranjega bazena z whirlpoolom so gostom na voljo masaže in tretmaji že od 5 eur, dvorana za fitnes, savna, vodni park Aquae Vivae in igralnica za otroke. Hotel Toplice svojim gostom ponuja prijetno bivanje z bogato ponudbo domačih specialitet **po ugodni ceni že od 24,00 eur**. Hribčki, ki obkrožajo Krapinske Toplice, so s številnimi sprehajalnimi potmi idealna priložnost za ohranjanje psihofizičnega zdravja. Poiščite svoj izvir zdravja, sreče in dobrega razpoloženja v Hotelu Toplice tudi Vi!

TEMATSKO NOVO LETO ZLATA 30-ta

Proslavite silvestrovo v čarobnem in slovesnem vzdušju Zlatih 30-ih, rezervirajte aranžma po Vaši izbiri ob bogatem meniju in dragocenih nagradah novoletne tombole.

Aranžma I 78,00 eur

Aranžma II 174,00 eur

Novoletna večerja 67,00 eur

Otroci v starosti od 6 do 14,99 let imajo 50 % popust na ceno aranžmaja, za otroke do starosti 5,99 let pa je bivanje brezplačno.

Informacije in rezervacije na +385 49 202 202, reservation@toplice-hotel.hr

Krass Hotel d. o. o. za gostinstvo, turizem in turistična agencija
Vpisano v sodni register Trgovskega sodišča v Zagrebu/MBS 080761869/OIB 85330162257
Antuna Mihanovića 2 /Hrvaška/49217/Krapinske Toplice
Tel: +385 49 202 202/ Fax: +385 49 232 322
info@toplice-hotel.hr / www.toplice-hotel.hr

Krapinske Toplice



Likovna kolonija v Rogaški Slatini

V prostorih Vile Ana je v organizaciji Komisije za kulturo ZDUS med 8. in 11. oktobrom potekala tretja likovna kolonija v Rogaški Slatini pod mentorstvom **Oskarja Sovinca** in vodstvom dolgoletne vodje likovnih kolonij zveze **Eme Tibaut**. Tematika letošnje kolonije, ki se je udeležilo 22 likovnikov, je bila »Pridi, prijatelj, postoj in poglej, to so lepote moje domovine.« Udeleženci so pripravili razstavo 25 del, ki sta jih odlikovali raznolikost in predstavitev domačih krajev. Odprli so jo 10. oktobra v preddverju Kulturnega centra Rogaška Slatina. Kulturni program je ZDUS pripravil v sodelovanju z OI JSKD Rogaška Slatina. Zapel je **MoPZ iz Rogaške Slatine**, na mehiški kitari pa je znane skladbe zaigral profesor lokalne glasbene šole. Po oceni vodje kolonije »je bilo zanimanje obiskovalcev za razstavo veliko, mnenja pa zelo pozitivna«. V imenu ZDUS se mentorju in vodji zahvalujemo za še eno uspešno izvedbo projekta, s katerim spodbujamo likovno



dejavnost med člani, širimo splošno likovno razgledanost ter ustvarjamo pogoje in možnosti za kulturno udejstvovanje članov.
Komisija za kulturo ZDUS

Bilo je lepo, prijetno in poučno

Za nami je prva delavnica izdelovanja voščilnic, ki je 12. novembra potekala v organizaciji Komisije za kulturo na sedežu ZDUS. Mentorici Milena Dimec in Mira Uličević iz DU Litija sta 20 članic in članov seznanili z novimi tehnikami izdelovanja voščilnic.

Štiri ure so bile vsekakor premalo, da bi mentorici pokazali vse novosti in tehnike, za katere so se zanimali udeleženci. Delavnice so se udeležile članice in člani DU Smlednik, Straža, Žužemberk, Radovljica, Rovte, Tolmin, Logatec, Martin Krpan Bloke, Preddvor, Žirovnica, Veliki Gaber, Boris Kidrič, Vižmarje-Brod in Velenje. Delavnica je bila organizirana v Ljubljani, zato smo bili presenečeni, da so se udeležili tudi člani iz oddaljenih krajev, kar je samo še dodatna spodbuda, da z delavnico nadaljujemo tudi prihodnje leto.

Za ZDUS je zelo pomembno, da beležimo odzive članov, ki se udeležujejo naših aktivnosti, saj je to edini način, da spremljamo njihove potrebe, želje in kritike. Kot nam je sporočila udeležen-



ka Anči Pipan iz DU Smlednik: »Bilo je lepo, prijetno in poučno. Z veseljem se bom še kdaj odzvala vašemu povabilu.« Zahvaljujemo se mentoricama za izvedbo in se nadejamo sodelovanja tudi v bodoče.

Komisija za kulturo ZDUS

Zahvala dr. Mateji Kožuh Novak

Čutim dolžnost, da se za večletno dobro sodelovanje zahvalim dr. Mateji Kožuh Novak, ki je dva mandata vodila Zvezo društev upokojencev Slovenije. Bil je privilegij, da sem bila prisotna pri pomembnih zadevah s strokovnjaki v ZDUS. Mnogo sem se naučila na njenih nastopih in spretnih odgovorih. Ni samo dobra sodelavka, tudi zasebno po svojih močeh vedno pomaga. Glede na svoj rodovnik in akademski status ni imela potrebe biti komurkoli všečna, saj je imela jasno zastavljene cilje, ki jih je v večini realizirala. Spoštuje »malega« človeka in če je le mogoče pomaga. Težke so bile pripombe na delo projektov v ZDUS Vložila je mnogo energije, da je zaposlila mlade in jim omogočila obstoj. Prepričana sem, da so ji tudi zaposleni hvaležni in se zavedajo kapitala – imeti zaposlitev.

Najlažja varianta je odpust. Posledice mnogih ne prizadenejo, svoje zadeve imajo urejene.

Bila sem ganjena nad njenim »materinskim« odnosom, ko je uspela s projektom zagotoviti finančna sredstva za nekaj zaposlitev.

Klicala me je in dejala: »Veš, kako sem srečna, ni mi vseeno, če ostane brez službe kdo z dvema otrokoma in ženo brez stalne zaposlitve. Ali pa imajo zdravstvene težave. Ne morem jih prepustiti ulici!« Več kot human odnos do sodelavcev. Nikoli ni mislila samo na sebe, na svojo afirmacijo, trudila se je najti pomoč.

Spoštovana predsednica!

Za vse VELIK HVALA, ostani VELIKA in tako dobra babica, kot si bila predsednica, bodi še naprej aktivna »na nogah«!

Hvaležna sodelavka Slavica Golob.

Priročnik o izvajanju občinskih razpisov

Na STIČIŠČU NVO osrednje Slovenije smo skupaj s CNVOS in ostalimi regijskimi stičišči izdali **Priročnik o izvajanju občinskih razpisov: Financiranje nevladnih organizacij na lokalni ravni**. Priročnik je zamišljen kot orodje za pomoč slovenskim

občinam pri izvajanju javnih razpisov za sofinanciranje projektov in programov nevladnih organizacij (NVO). Ker je dosedanja praksa pokazala, da je področje javnega financiranja NVO v lokalnih skupnostih v veliki večini primerov nepravilno urejeno, pomanjkljivo in nekakovostno, želimo s priročnikom pomagati k bolj učinkoviti izvedbi javnih razpisov, s tem pa tudi k bolj kakovostni izvedbi programov in projektov NVO, ki odražajo lokalne potrebe in so skladni z interesi občanov.

Priročnik temelji na analizi 386 občinskih razpisov v 55 občinah. Vsebuje nasvete in korake za izvedbo javnega razpisa, primere dobre prakse in vzorce, ki bodo lahko v pomoč slovenskim občinam. Priročnik je namenjen tudi vsem NVO, ki se že oziroma se bodo v prihodnje sofinancirale preko občinskih razpisov in se želijo še bolj podrobno seznaniti s postopkom javnega razpisa. Elektronsko izdajo priročnika najdete na: http://issuu.com/petra_cilensek/docs/priro_nik_o_izvajanju_ob_inskih_r



Center za krepitev spomina

V celjskem Domu ob Savinji so 24. novembra odprli **Center za krepitev spomina**, ki bo ponujal informacije o znakih demence, kje poiskati pomoč, o storitvah in programih, ki so na voljo osebam z demenco in v pomoč njihovim svojcem. Osebam z že potrjeno demenco bodo v centru svetovali pri načrtovanju aktivnosti in storitev skozi potek bolezni.

Cilj projekta, ki bo potekal do aprila prihodnje leto, je izboljšanje storitev za obolele z demenco in njihove svojce, so sporočili iz Zavoda za raziskave, izobraževanje in trajnostni razvoj Celje. Po navedbah zavoda se tudi v Sloveniji srečujemo s starajočo se in dolgoživo družbo, ki med drugim povečuje tudi tveganje za hiter porast obolelih z demenco. Kompleksni družbeni, socialni in ekonomski vplivi naraščajočega deleža starostnikov in bolnikov z demenco zahtevajo hitrejše ukrepanje in iskanje ustrežnejših načinov obvladovanja in obravnave tovrstne problematike. V Sloveniji obstaja zelo malo raziskav v zvezi z demenco, predvsem tistih, v katerih bi skupaj z uporabniki in s svojci evidentirali potrebe po storitvah in drugih oblikah pomoči osebam z demenco, ki živijo v domačem okolju.

Z vsebino projekta se želijo čim bolj približati potrebam oseb z demenco in njihovih svojcev s prilagoditvijo obstoječih storitev in z razvojem novih, hkrati pa z ustanovitvijo Centra za krepitev spomina pilotno uvajajo multidisciplinarno obravnavo, pravijo v omenjenem zavodu. Prepričani so tudi, da bo center ponujal eno od pozitivnih praks, saj bo osebam z demenco in njihovim svojcem na enem mestu ponujal svetovanja različnih strokovnjakov, informacije o ponudbi storitev in druge pomoči, izobraževanja, različne delavnice in treninge, skupine za samopomoč ter mrežo usposobljenih prostovoljcev.

STA

Bralnica Zdus plus priporoča

Tanja Tuma Češnje,
bele in rdeče, roman



Miha Mazzini
Otroštvo, roman



Tomaž Šalamun
Ta, ki dviga tačko, spi, poezija



Pridobite si svojo upokojsko kartico in sodelovali boste v nagradni igri!



1. nagrada

Plačan prvi izdani račun po kartici v znesku do 400 EUR.

2. nagrada

Plačan prvi izdani račun po kartici v znesku do 300 EUR.

3. nagrada

Plačan prvi izdani račun po kartici v znesku do 200 EUR.

4. nagrada

Plačan prvi izdani račun po kartici v znesku do 100 EUR.

Vsi upokojski/-ke, ki se boste odločili za kartico Diners Club ZDUS in boste izpolnili hitro pristopnico (priložena je spodaj) do **15. 1. 2016**, boste sodelovali v **nagradni igri za poravnavo izdanega računa po kartici**. Žrebanje bo 19. januarja 2016, ob 13.00, v prostorih Erste Carda.

- Brez zamenjave banke in tekočega računa.
- Brezplačna članarina za prvo leto uporabe plačilne kartice Diners Club ZDUS. Velja za nove člane ob prvi včlanitvi.
- Omogoča vam nakup na obroke od 2 do 24 obrokov – preprosto, samo s podpisom. Ni treba izpolnjevati nobenih kreditnih obrazcev.
- Obroki v tujini.
- Nagradne točke (1 EUR – 2 nagradni točki) – popusti tudi do 50 %.
- Vsak mesec nove akcije in popusti na različnih prodajnih mestih.

ERSTE 
Card

 Diners Club
INTERNATIONAL

PRIJAVNICA:

Da, želim kartico Diners Club ZDUS.

Naziv društva upokojsencev:	<input type="text"/>
Ime in priimek:	<input type="text"/>
Naslov:	<input type="text"/>
Poštna št. in kraj:	<input type="text"/>
Tel.:	<input type="text"/>
e-naslov:	<input type="text"/>
Datum rojstva:	<input type="text"/>
Davčna št.:	<input type="text"/>

Podpis prosilca:

X

S podpisom potrjujem verodostojnost navedenih podatkov in se strinjam, da mi podjetje Erste Card d. o. o., na navedeni naslov pošlje neaktivirano plačilno kartico Diners Club ZDUS. Po prejemu ponudbe za članstvo se bom sam/a odločil/a ali bom le-to izpolnil/a in dostavil/a dodatno dokumentacijo. Soglašam, da Erste Card d. o. o. osebne podatke s te prijavnice obdeluje za namen priprave ponudbe za plačilno kartico Diners Club ZDUS. Hkrati se izrecno strinjam, da podjetje Erste Card d. o. o. z menoj vzpostavi stik preko zgoraj navedene kontaktne številke, z namenom pojasnil o ponudbi Erste Card d.o.o.

Izpolnjeno prijavnico pošljite oziroma jo predate osebno na sedežu Erste Card d.o.o., Dunajska 129, 1000 Ljubljana ali skenirano pošljite prek elektronske pošte na naslov: info@erstecard.si.

C977

ERSTE 
Card

 Diners Club
INTERNATIONAL

Za več informacij pokličite 01 5617 800.